

LEP VRT

Naravna lekarna

pomlad 2017

Majhen vrt, velik izziv

ZELENJAVA IN SADJE

**Posebneži, ki si zaslužijo
prostor na vrtu**

5 nasvetov
za dober začetek
na zelenjavnem vrtu

**Cvetovi
so hrana
za dušo**

**EKOKMETOVALKA
MILKA KOREN:**

Stara semena so naša prihodnost

Piše: Kristina Ravnjak

Razkošje

in ravnotežje barv v vrtu

FOTO: Blumenbüro Holland

Barvno živahna pomlad

Največ cvetoče barvne pestrosti si lahko privoščimo v kombinacijah rastlin, ki zacvetijo spomladi, čeprav je tudi zanje glede na velikost in druge lastnosti razpoložljivega prostora dobro upoštevati nekaj omejitev. Tople barve - rumena, oranžna, rdeča - dajejo v vrtu občutek živahnosti in optično približajo izbrane zanimivosti vrta, hladne barve - modro, zeleno, vijolično - pa uporabljamo za ustvarjanje globine, optične povečave majhnega vrta, z njimi kreiramo bolj umirjen prostor. Izbrana kombinacija toplih in hladnih barv je lahko prav igriva in zato dobrodošla popestritev v koticah, kjer rastline opazujemo bolj od blizu ali z njimi tu in tam popestrimo večje površine temnejših ozadij.

zgoraj

Sivka je najlepša poleti, nosi pa sporočilo umirjenosti in posebne svežine.

desno

Močne barve fasade, zidov ali drugih večjih elementov ne moremo preprosto nevtralizirati z zasaditvijo. Namesto tega poiščimo sorodne ali komplementarne barve v vrtni ureditvi.

spodaj

Zanimiva struktura večjega vrta in preišljena pomladna barvna kombinacija

FOTO: Hydrangeaworld

Malo po občutku

Če nam je rožnata barva res pri srcu, lahko znotraj podobnih rastnih pogojev poiščemo samo rastline v raznih rožnatih odtenkih ali pa izberemo dve kontrastni barvi, kot sta rumena in rožnata. Možne so tudi kombinacije dveh sorodnih barv, na primer rožnate in vijolične ali oranžne in rumene. Ob uporabi kombinacij se moramo odločiti tudi glede razmerja med posameznimi barvami, saj je to lahko enakovredno ali pa v prid izbrani barvi (po količini sadik rastlin, velikosti cvetov, trajanju cvetenja in podobno).

Ko se pogovarjamo o barvnih kombinacijah cvetja na vrtu, težko zapovemo konkretnjša pravila, ki bi veljala za vsak vrt. Izbor prevladujoče barve in barvnih kombinacij je predvsem subjektivno početje, pri čemer pa moramo posebej upoštevati rastne zahteve rastlin. Skupaj lahko sadimo le rastline, ki imajo podobne zahteve glede osončenosti, prsti in vlage. Rastline se seveda med letom stalno spreminjajo. Spreminja se njihova barva ali barva vrtnega motiva, sestavljenega iz več različnih rastlin, vsekakor pa o končnem izboru uporabljenih vrst in sort ne odloča le njihova barva,

FOTO: Pauszweil

Narava se spomladi kar naenkrat prebudi. Preko petih čutil zaznavamo novo življenje: slišimo prvo brenčanje čebel, po pozornosti kliče omamen vonj hijacint, zatipamo nežne mačice vrbe, okusimo prvo spomladansko solato, zaradi dolge sivine pa nas najbolj navdušijo prav živahne barve.

K

o gre zima h koncu, nas izpod snežne odeje prijazno pozdravijo rumene trobentice,

ki se jim kmalu pridružijo še druge raznobarvne, a skromne spomladanske lepote. Bolj ko je toplo, več barvnega razkošja cvetja smo deležni. Nekje sredi aprila osebno najbolj uživam v paradi različnih odtenkov zelene barve listja, ki ostaja sinonim vsega naravnega. In koliko druge pestrosti smo lahko deležni, če na izbrano gredico kot kak pomemben slikar dodamo še preostale barve spektra, ki ga zaznava človeško oko. Narava in to, kar lahko ustvarimo z njeno pomočjo, je res vredno našega občudovanja.

Zelena umirjenost

S krajino, vrtom in naravo najprej povezujemo že omenjeno zeleno barvo. Rastlinam jo daje barvilo klorofil, ki je pomembna snov za potek fotosinteze. Klorofil vsrka modro in rdečo svetlobno energijo sonca in pri tem odbije zeleno, zato večino rastlin vidimo kot zeleno. Na majhnem prostoru, kot je naš vrt, se bomo podobi narave sami najlažje približali prav z izborom rastlin, ki so bolj ali manj le v zelenih tonih. Z izborom različnih tekstur in odtenkov zelene lahko dose-

levo

Rastline v močnih barvnih odtenkih v trenutku ujamejo naš pogled. Rdečo je priporočljivo umiriti s prehodom v oranžno in rumeno.

desno

Vrtna hortenzija 'nnabelle' v družbi host z belim listnim robom in vrtnico, ki se vzpenja po ograji.

žemo marsikaj, zato bodimo na majhnem koščku vrta z vnašanjem drugih barv (preko izbranih barv cvetov, listja in podobno) posebno pazljivi.

Barve močno vplivajo na človekovo dožemanje prostora ali opazovanega predmeta. Vsaka barva namreč v sebi nosi sporočilnost, ki glede na naše pretekle izkušnje in mišljenje podza-

vestno vpliva na naše počutje in dožemanje stvari, ki jih gledamo. Preveč različnih barv v vrtnem prostoru bi lahko negativno vplivalo na umirjenost, ki jo iščemo, ko smo zunaj. Za lažje razumevanje nekaterih namigov v nadaljevanju tega prispevka si kaj več o barvni psihologiji in barvah na splošno preberite v izbrani knjigi ali na spletu.

Na lovu za rdečimi listi

Rastlin, ki preko listov ne nosijo le zelene barve, temveč je ta nekoliko ali povsem rdeča, lisasta ali na kakšen drug način drugačna kot običajno, večinoma ne najdemo v divji naravi. To so posebej odbrane in vzgojene vrste in sorte rastlin, ki klorofil bodisi skrijejo pod obarvano povrhnjico listov, na primer rdečelistni ruj (*Cotinus coggygria* 'Royal Purple'), ali tvorijo spremenjene liste, katerih ploskev je delno brezbarvna (ne vsebuje klorofila), zato na teh mestih ne opravlja fotosinteze, take liste ima na primer okrasni javor (*Acer palmatum* 'Kagiri Nishiki'). Posledično te posebnice rastejo počasneje in potrebujejo več naše nege. V majhnem vrtnem kotičku bo dovolj le ena taka posebnost.

temveč tudi druge, morda nekoliko bolj simbolne lastnosti.

Svežina poletne sence

Temne barve listov se bodo v senčnih predelih vrta skoraj izgubile, zato v senci sadimo rastline s svetlimi listi in rumenimi ali belimi cvetovi. Tako naredimo senčen vrt bolj zanimiv in na videz svetlejši, bolj odprt. Seveda pa na svetlih in sončnih mestih lahko uberemo obratno logiko in ga zasadiamo z rastlinami v hladnejših oziroma temnejših barvnih tonih, ter ga na ta način optično osvežimo. Morda prav zato mnogi tako zelo ljubimo sivko - rastlina je najlepša, ko je poletje na vrhuncu moči, nosi pa sporočilo umirjenosti in posebne svežine.

Zlata in plodna jesen

V vsakem vrtu jeseni potrebujemo tudi rastline, ki dobesedno zažarijo

v ognjenih barvah zrelosti in zmage. Narava se pač poslavlja veliko bolj pompozno, kot smo tega vajeni v življenju, ko je slovo povezano z občutki žalosti. Gre namreč za obljubo, da se z novo pomladjo ves cikl vedno znova zavrti. Najboljši tak učinek naredijo kombinacije okrasnih trav in nekaj jeseni zanimivih cvetočih trajnic, predvsem pa drevesa in grmi, ki imajo lepo jesensko barvo listja, denimo razni javorji (*Acer sp.*), ambrovec (*Liquidambar styraciflua*), perzijska bukev (*Parrotia persica*), navadna vinika (*Parthenocissus quinquefolia*) in druge.

Ko so barve premočne

Red v vrtu bolj kot z izbranimi barvnimi kombinacijami ustvarjamo s pomočjo oblike gredic in razmerji med odprtim in zaprtim prostorom. Barva je vedno le pika na i, zato močne barve fasade objekta - rdeče, vijolične in podobno - ali drugih večjih elementov, ki jih vidimo na vrtu, preprosto ne moremo nevtralizirati z zasaditvijo. Namesto tega bodisi z zelenjem bodisi kako drugače iščemo in zgradimo nov odnos v smislu iskanja sorodnih barv v vrtni ureditvi. Če je fasada rdeča, se omejimo na primer samo na zimzeleno rastline v kombinaciji z drobnimi, a ne preveč izpostavljenimi rumenimi

trajnicami in nekaj rdečimi vrtnicami. Odločimo se lahko tudi za mehke kontraste in denimo pred temno vijolično pobarvano veliko škarpo posadimo le rastline s svetlimi listi in rožnatimi cvetovi.

Ker imajo vsake oči svojega malarja, je za vsako situacijo nešteto možnosti, pri čemer so končne rešitve lahko nekemu všeč, nekemu drugemu pa ne. Če želimo navzven sporočiti spoštovanje do drugih uporabnikov prostora, se posebno močnih barv objektov raje izogibajmo, zasaditve v predvrtu pa naj bodo bolj umirjene oziroma z le nekaj skromnimi poudarki. Kaj uredimo na bivalnem delu vrta zgolj za naše oči, pa je odvisno le še od našega okusa.

spodaj levo

Za posvetlitev senčnega dela vrta vanj sadimo sencoljubne rastline, po možnosti takšne, ki imajo liste z belkasto teksturo in cvetovi v svetli barvi. Na fotografiji kresnice s svetlimi socvetji in praproti s srebrnkastim poprhom.

spodaj

Slikovit barvni motiv pomladnega cvetja sodi kot začasna ureditev ob vhod v hišo, na balkon ali teraso in s tem učinkovito pričuje o pomladi, ki smo jo že prav nestrpno pričakovali.

FOTO: Jasna Marin

FOTO: Blumenbüro Holland